

ONROERENDERFGOEDDECREET

INHOUD

1	DOELSTELLING	4
2	MATERIAAL EN METHODE.....	5
3	VOORAFGAANDE EVALUTIE VAN DE BESCHIKBARE GEGEVENS	5
4	DE KOSTPRIJS VAN ARCHEOLOGISCHE PROJECTEN	6
5	KOSTPRIJS IN FUNCTIE VAN ANDERE PARAMETERS	14
6	CONCLUSIE	19

DE FINANCIËLE IMPLICATIES VAN HET ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK (MET OF ZONDER INGREEP IN DE BODEM) EN DE ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN, UITGEVOERD IN HET KADER VAN HET ONROEREND- ERFGOEDEDECREET: 2016

1 DOELSTELLING

In wat volgt wordt getracht een overzicht te presenteren van de financiële kost van de archeologische projecten tot stand gekomen vanaf de invoering van het archeologieluik van het Onroerenderfgoeddecreet, in 2016. Het gaat om archeologisch vooronderzoek met of zonder ingreep in de bodem (of een combinatie daarvan), of om opgravingen, beide steeds binnen het kader van de vergunningsplichtige ingrepen. Daarnaast worden ook de uitgaven in het kader van onderzoek met wetenschappelijke vraagstelling geïnventariseerd. De kosten voor het verwerken van toevalsvondsten worden in een andere indicator belicht¹.

Voor een omschrijving van de kaders waarin archeologisch onderzoek binnen de wetgeving van het Onroerenderfgoeddecreet tot stand komt, en voor een verduidelijking van de eindproducten die van dit archeologisch traject het resultaat zijn, wordt verwezen naar het rapport 'Resultaten van archeologisch vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) en archeologische opgravingen, uitgevoerd in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet: 2016' (hierna aangeduid als 'Resultaten archeologie')². Zonder voorafgaande lectuur van dit document kan wat volgt moeilijk ten volle begrepen worden door wie met de materie niet voldoende vertrouwd is.

¹ Zie indicator EVREG 135, EVARCH 53.

² Zie indicator EVREG 77, EVARCH 50.

2 MATERIAAL EN METHODE

Het in kaart brengen van de kosten van archeologisch onderzoek wordt in wat volgt uitgewerkt op basis van de prijs die door de erkende archeologen wordt vermeld bij het indienen van documenten in het archeologieportaal, als resultaat van archeologische projecten³. Vervolgens zijn deze financiële gegevens gecombineerd met de registraties verzameld bij het voorbereiden van het rapport 'Resultaten archeologie'.

In totaal zijn sinds de invoering van het archeologieluik van het Onroerenderfgoeddecreet in 2016, met inachtnaam van een bekrachtigingsperiode tot 21 januari 2017, exact 1000 archeologienota's bekrachtigd, naast 4 nota's, en zijn er 8 projecten met wetenschappelijke vraagstelling uitgevoerd⁴. De voorgestelde analyse is dus enkel statistisch relevant voor wat betreft de archeologienota's.

3 VOORAFGAANDE EVALUATIE VAN DE BESCHIKBARE GEGEVENS

Vooraleer de analyse van de kostprijzen kan worden voorgesteld, dient benadrukt dat de waarde van de basisgegevens op zich moet worden geëvalueerd. Deze zogenaamde 'bronnenkritiek' is eigen aan elke vorm van gegevensanalyse waar geen volledige controle was over de opbouw van het gegevensbestand, of waarbij dergelijke controle, alhoewel betracht, niet ten volle gerealiseerd werd.

Een steekproefsgewijze vergelijking van de prijzen opgegeven bij het invoeren van projecten in het archeologieportaal, met de bedragen die worden vermeld in de zogenaamde 'privacy fiches', die samen met de archeologienota's, nota's en andere documenten zijn ingediend na het afwerken van een project, toont dat soms beduidende verschillen zijn waar te nemen. De erkende archeologen geven m.a.w. soms verschillende getallen aan bij de opstart of de voltooiing van een project. Dit moet in het achterhoofd worden gehouden bij de analyse van de kostprijzen omdat daarbij enkel gewerkt werd met het bedrag vermeld in het archeologieportaal (wat op het moment van het uitvoeren van de analyse een betrouwbare parameter leek⁵). Veel hinderlijker is echter de vaststelling dat erkende archeologen in een aantal gevallen een betekenisloos getal in het archeologieportaal hebben ingevuld. Prijzen van 0, 1 of 5 euro voor de opmaak van een archeologienota kunnen moeilijk de werkelijke praktijk weergeven. Daarom is in wat volgt elk project met een kostprijs lager dan 100 euro uit de analyse geweerd. Samen met één project waarvoor geen kostprijs bekend is, komt dit neer op de uitsluiting van 26 projecten. Dit houdt natuurlijk niet in dat de prijzen vermeld voor de andere dossiers alle volstrekt betrouwbaar zijn. De grens van 100 euro is bovendien geheel arbitrair; er wordt van uitgegaan dat sommige projecten effectief voor die prijs zijn uitgevoerd maar zonder twijfel zitten boven dit getal nog gewilde, of ongewilde, foutieve vermeldingen. Verder zal blijken dat dit de analyse echter niet te zeer vertekent.

Wanneer de kostprijs in verband wordt gebracht met andere parameters, zoals de duur (in werkdagen) van het project, doen zich eveneens problemen voor. Deze laatste variabele is immers berekend door

³ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie>. Het archeologieportaal is een digitaal platform dat door het agentschap ter beschikking wordt gesteld aan de erkende archeologen, voor het indienen van de documenten die het archeologisch traject onder het Onroerendergoeddecreet genereert.

⁴ Zie indicator EVREG 77, EVARCH 50, p. 5-6.

⁵ Daarom zijn de privacy fiches bij het voorbereiden van het 'Rapport archeologie' ook niet gescreend.

Dit alles leidt tot een bijkomende belemmering voor de kostprijsberekening wanneer die in functie van het aantal uitgevoerde onderzoekshandelingen wordt geëvalueerd. Niet alle onderzoeksstappen waarvoor een projectcode is aangevraagd, zijn immers uitgevoerd. Dit euvel is opgevangen door de onderzoeksstappen enkel te evalueren op basis van de gegevens uit de archeologienota's en nota's, zoals geregistreerd bij de voorbereiding van het rapport 'Resultaten archeologie'.

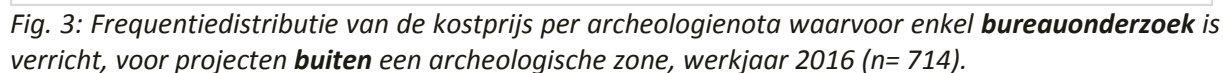
4 DE KOSTPRIJS VAN ARCHEOLOGISCHE PROJECTEN

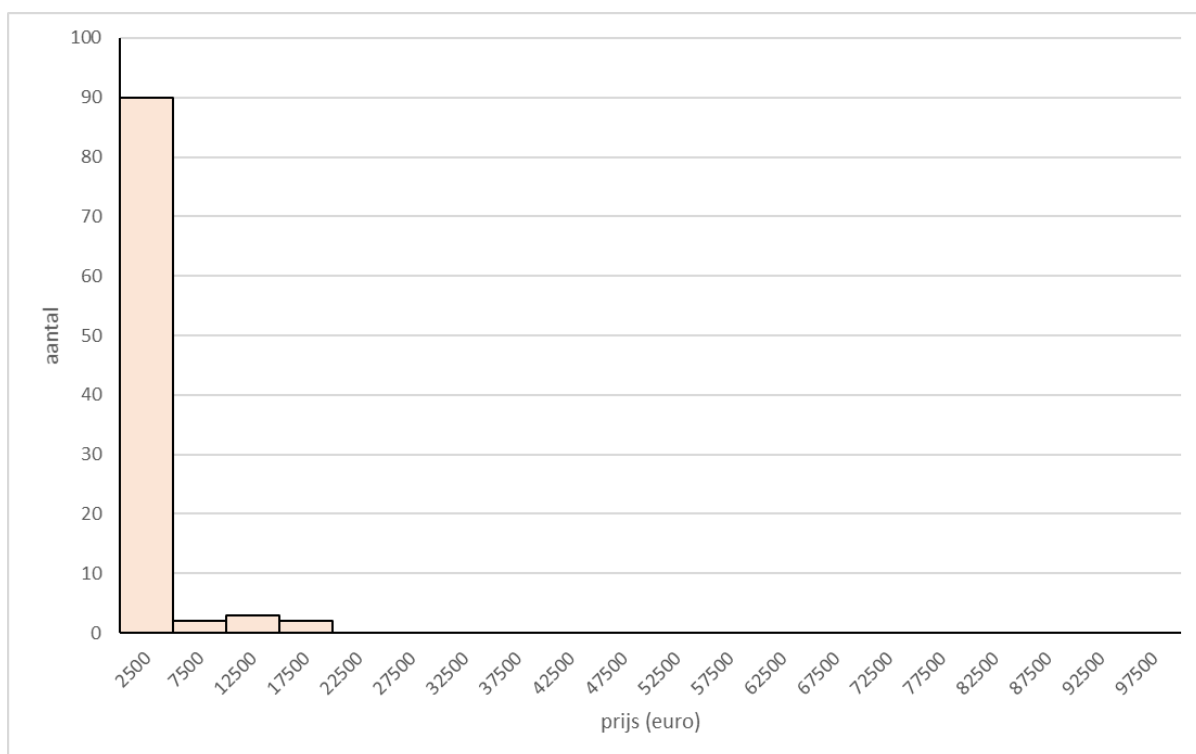
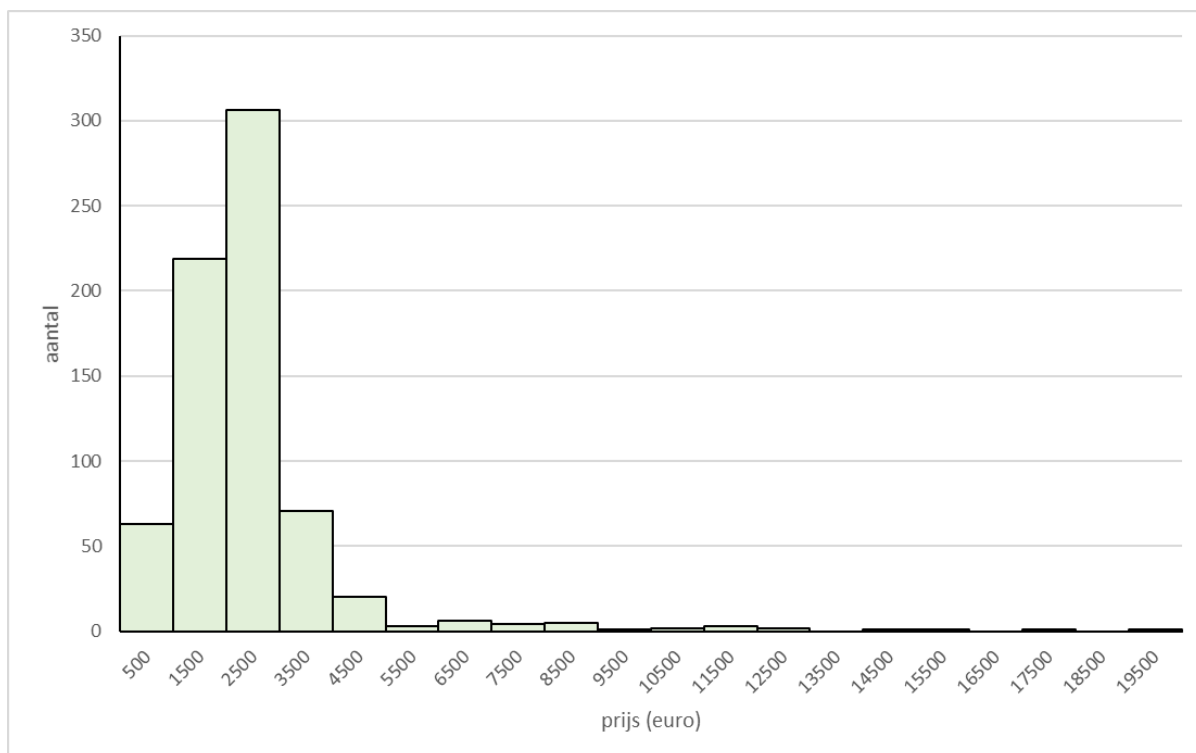
	totaal (euro)	aantal projecten
archeologienota's buiten AZ	2.863.948	861
archeologienota's binnen AZ	356.299	113
nota's buiten AZ	35.800	4
nota's binnen AZ	0	0
TOTAAL	3.256.047	978

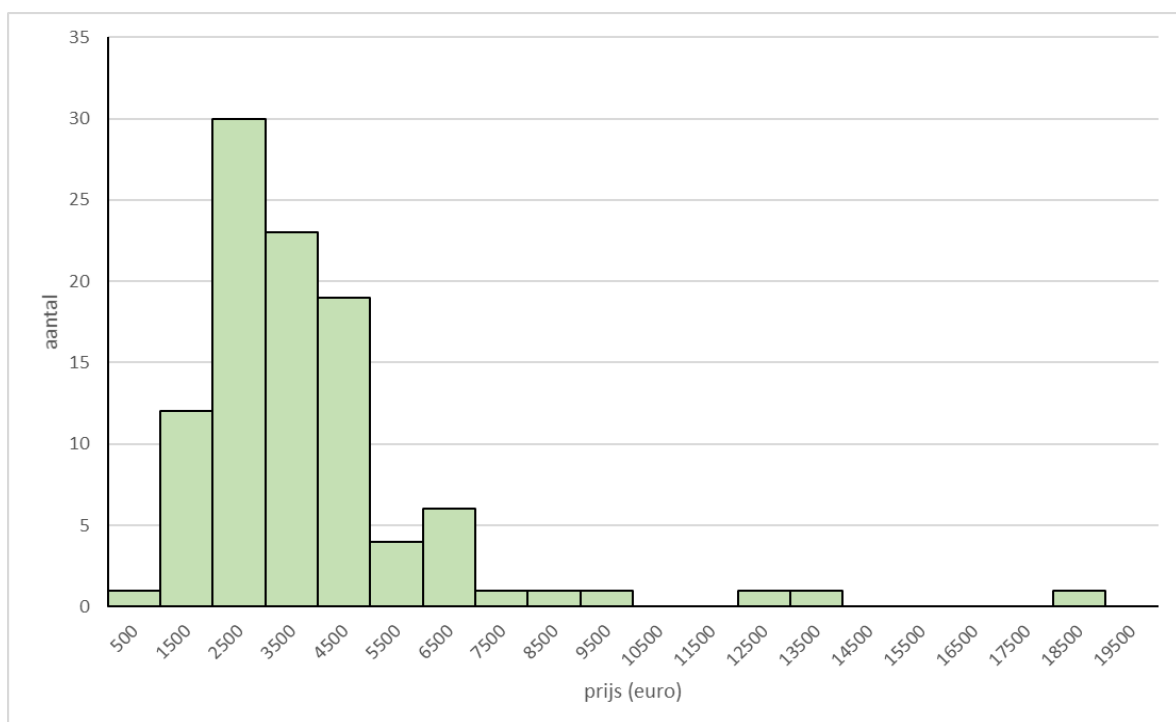
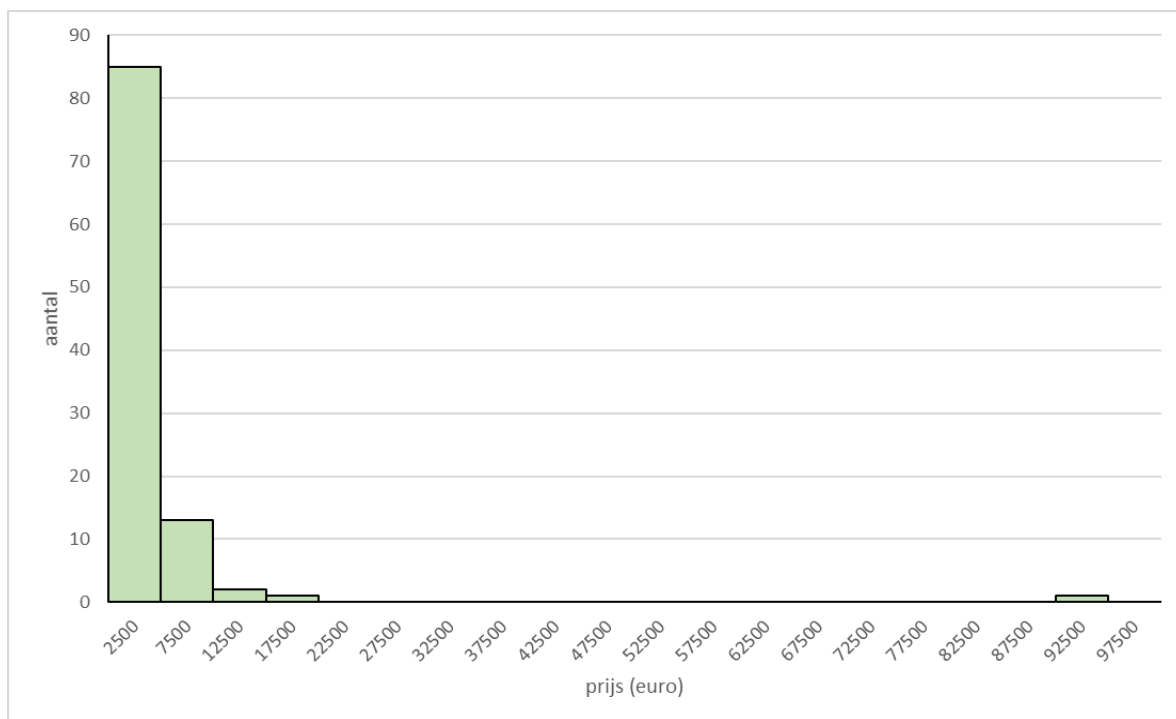
In wat volgt worden enkel de gegevens met betrekking op de archeologienota's verder geanalyseerd. Figuren 1 en 2 geven een overzicht van de kostprijzen, waarbij duidelijk wordt dat, naast enkele hoge uitschieters, de meeste dossiers een kostprijs beneden de 10.000 euro vragen, met een mediaan op 2500 euro. Toch is de variatie rond deze mediaan vrij hoog te noemen. 56% van de projecten kent een prijs tussen 1500 en 3000 euro; 74% tussen 1000 en 3500 euro.

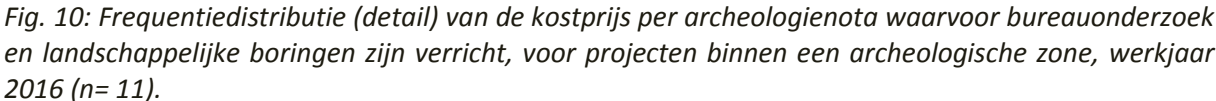
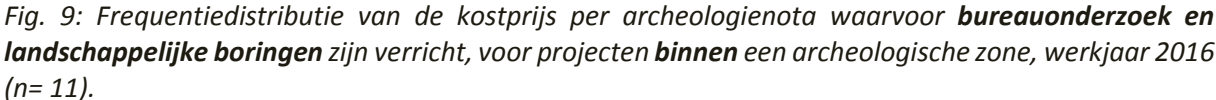
2017

Figuur 3 toont enkele projecten met hoge kostprijs, gelokaliseerd buiten een archeologische zone. Vergelijkbaar fenomeen doet zich vrijwel niet voor binnen de archeologische zones (fig. 5). Mogelijk is bij enkele projecten buiten een archeologische zone reeds geanticipeerd op vooronderzoek met ingreep in de bodem.









Een verdeling van de kostprijs voor vooronderzoek met ingreep in de bodem (steeds voorafgegaan door onderzoek zonder ingreep in de bodem, waaronder minstens bureaustudie) kan enkel worden

////////////////////////////////////

Als de projecten geïllustreerd in de figuren 3 tot en met 12 worden samengenomen, geeft dat een som van 969 dossiers. Dat betekent dat 5 dossiers nog niet in de analyse zijn betrokken maar zij zijn opgebouwd uit combinaties van onderzoeksstappen waarvoor de dataset maar enkele voorbeelden kan leveren. Een presentatie in een frequentiehistogram is dus niet aan de orde.

